

สวด. 1/453
วันที่ 15 ก.ย. 2552
เวลา 19.00 น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
7644
15 ก.ย. 2552
1310

ที่ กษ 0308 / 102

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชดำเนินนอก กทม.10200

11 กันยายน 2552

เรื่อง ขออนุมัติดำเนินการโครงการเขื่อนทดน้ำผาจุ จังหวัดอุดรธานี

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0506/ว (ล) 8754 ลงวันที่ 13 มิถุนายน 2551

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานสรุปโครงการ จำนวน 100 ชุด

1. เรื่องเดิม

การศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำน่าน เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 โดยกรมชลประทานได้วางแผนพัฒนาลุ่มน้ำน่าน ประกอบด้วยโครงการชลประทานขนาดใหญ่ได้แก่ การก่อสร้างเขื่อนสิริกิติ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งเป็นเขื่อนอเนกประสงค์เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าพลังน้ำและเพื่อสนับสนุนน้ำให้แก่พื้นที่เกษตรกรรม โครงการพัฒนาชลประทานอุตรดิตถ์ (เขื่อนทดน้ำผาจุ) โครงการชลประทานพิษณุโลกฝั่งซ้าย และโครงการชลประทานพิษณุโลกฝั่งขวา (เขื่อนนเรศวร) นอกจากนั้น ยังมีแผนการก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดกลางและขนาดเล็กอีกหลายโครงการ ซึ่งจะให้ผลประโยชน์เพื่อการอุปโภคบริโภค การบรรเทาอุทกภัย การคมนาคมทางน้ำ การปลักดินน้ำเค็ม การรักษาระบบนิเวศในแม่น้ำน่านและเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ โดยกรมชลประทานได้ดำเนินการก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดใหญ่เสร็จเรียบร้อยแล้ว จำนวน 2 โครงการ คือ เขื่อนสิริกิติ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ และโครงการชลประทานพิษณุโลกฝั่งขวา (เขื่อนนเรศวร) จังหวัดพิษณุโลก ส่วนโครงการที่เหลือกรมชลประทานได้ชะลอการดำเนินการออกไป เนื่องจากแหล่งเก็บกักน้ำที่มีอยู่ในขณะนั้น มีปริมาณน้ำต้นทุนเพื่อการชลประทานไม่เพียงพอ

ต่อมากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมชลประทานได้ดำเนินการก่อสร้างเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จังหวัดลพบุรี และเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งดำเนินการแล้วเสร็จเมื่อปี พ.ศ. 2542 และปี พ.ศ. 2552 ตามลำดับ โดยเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์มีความจุที่ระดับเก็บกัก 960 ล้านลูกบาศก์เมตร และเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน มีความจุที่ระดับเก็บกัก 769 ล้านลูกบาศก์เมตร รวมเป็นปริมาณน้ำต้นทุนทั้งสิ้น 1,729 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งกรมชลประทานได้พิจารณาแล้วเห็นว่า จากการก่อสร้างเขื่อนทั้ง 2 แห่ง ทำให้มีปริมาณน้ำต้นทุนเพิ่มมากขึ้น จึงได้ทำการทบทวนการศึกษาโครงการพัฒนาลุ่มน้ำน่านในชั้นการศึกษาความเหมาะสม (Feasibility Study) อีกครั้ง โดยเริ่มการศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 และดำเนินการแล้วเสร็จเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2548

/ จากผลการ...

จากผลการศึกษาความเหมาะสมของโครงการ พบว่าการแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำน่าน จะต้องทำให้ลุ่มน้ำน่านมีปริมาณน้ำอย่างเพียงพอและมีคุณภาพ เพื่อประโยชน์ในการผลิตและการอุปโภค บริโภค สนับสนุนการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ควบคู่ไปกับการบรรเทาอุทกภัยได้อย่าง ต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ และเพื่อให้ เกิดการพัฒนาลุ่มน้ำน่านอย่างเป็นรูปธรรม จึงได้คัดเลือกโครงการนาร่องที่มีลำดับความเหมาะสมในการ พัฒนาสูง คือ โครงการเขื่อนทดน้ำผาจุ จังหวัดอุดรดิตถ์ เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำและการชลประทานพิจารณา ซึ่งต่อมาคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และการชลประทานได้มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกรมชลประทานเร่งเตรียมความพร้อม โครงการชลประทานขนาดใหญ่ จำนวน 16 โครงการ ในการประชุมครั้งที่ 1/2551 ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2551 โดยมติที่ประชุมดังกล่าวได้ผ่านการเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้วเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2551 และประกอบกับกรมชลประทานได้ดำเนินการสำรวจออกแบบรายละเอียดเขื่อนทดน้ำผาจุ จังหวัด อุดรดิตถ์ แล้วเสร็จเมื่อเดือนกันยายน 2551 สำหรับด้านการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม กรมชลประทาน ได้ดำเนินการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการฯแล้วเสร็จเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2548 และส่งให้ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาในปี พ.ศ. 2549 ซึ่งคณะกรรมการ ผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ(คชก.) มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมบางส่วน กรมชลประทานจึง ดำเนินการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม แล้วเสร็จในเดือนมกราคม 2552 และเสนอรายงาน ดังกล่าวอีกครั้งซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2552 แจ้งตามหนังสือคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ที่ ทส (กทล)1008/ว 4655 ลงวันที่ 22 มิถุนายน 2552

2. ข้อเท็จจริง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นของโครงการเขื่อนทดน้ำผาจุ จังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งจะเป็นการบรรเทาและป้องกันปัญหาการขาดแคลนน้ำอย่างยั่งยืน และเป็นการใช้ ประโยชน์จากปริมาณน้ำที่มีอยู่ภายในลุ่มน้ำได้เต็มประสิทธิภาพ รวมถึงเพื่อประโยชน์ทางด้านเกษตรกรรม อุปโภคบริโภค อุตสาหกรรม อันจะเกิดขึ้นในพื้นที่ลุ่มน้ำน่านทั้งในปัจจุบันและในอนาคต จึงได้จัดทำ รายละเอียดประกอบการเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อขออนุมัติให้กรมชลประทานเริ่มดำเนินการก่อสร้างโครงการ เขื่อนทดน้ำผาจุ จังหวัดอุดรดิตถ์ ระยะเวลาดำเนินการโครงการทั้งสิ้น 9 ปี (พ.ศ. 2553-2561) วงเงิน ทั้งสิ้น 10,500 ล้านบาท โดยมีรายละเอียดโครงการดังนี้

2.1 สภาพปัญหาและเหตุผลความจำเป็น

ลุ่มน้ำน่านตอนล่างมีพื้นที่ลุ่มน้ำรวมทั้งสิ้น 21,098 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขต 4 จังหวัด ได้แก่ น่าน อุดรดิตถ์ พิชณุโลก และพิจิตร ลักษณะของภูมิประเทศของลุ่มน้ำน่าน ตั้งแต่ท้ายเขื่อน

สิทธิที่ดินจะเป็นที่ราบสองฝั่งแม่น้ำ ซึ่งจัดได้ว่าเป็นที่ราบผืนใหญ่ที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย แต่การดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำที่ผ่านมายังไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั้งลุ่มน้ำ ทำให้พื้นที่เพาะปลูกตั้งแต่เขตจังหวัดอุตรดิตถ์และบางส่วนของจังหวัดพิษณุโลก ยังประสบปัญหาความแห้งแล้งและการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง กรมชลประทานได้มีการศึกษาและมีแผนงานที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำและก่อสร้างระบบชลประทานหลายโครงการ แต่บางโครงการรวมถึงโครงการเขื่อนทดน้ำผาจุ จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้ชะลอการดำเนินการออกไปเนื่องจากแหล่งเก็บกักน้ำที่มีอยู่ในขณะนั้น มีปริมาณน้ำต้นทุนเพื่อการชลประทานไม่เพียงพอ แต่ปัจจุบันการก่อสร้างเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จังหวัดลพบุรี และเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน จังหวัดพิษณุโลก ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ ทำให้สามารถส่งน้ำให้พื้นที่โครงการเจ้าพระยาใหญ่ในฤดูแล้งได้ 580,000 ไร่ ซึ่งเป็นการลดภาระการส่งน้ำเพื่อการชลประทานจากเขื่อนสิริกิติ์และเขื่อนภูมิพล ที่เป็นแหล่งน้ำต้นทุนของโครงการชลประทานเจ้าพระยาใหญ่ ทำให้มีปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำของเขื่อนสิริกิติ์คงเหลือปีละประมาณ 506 ล้านลูกบาศก์เมตร เพียงพอที่จะสามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่การเกษตรในเขตจังหวัดอุตรดิตถ์และบางส่วนของจังหวัดพิษณุโลกที่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำ นอกจากนั้นในปัจจุบันการใช้น้ำในพื้นที่เพาะปลูกของจังหวัดอุตรดิตถ์ต้องอาศัยโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการสูบน้ำเป็นจำนวนมาก จึงมีราษฎรเรียกร้องให้กรมชลประทานดำเนินการก่อสร้างโครงการเขื่อนทดน้ำผาจุ จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยเร็ว

2.2 ลักษณะโครงการ

2.2.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำน่านตอนล่างเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ครอบคลุมพื้นที่ อำเภอเมือง อำเภอลับแล อำเภอรอน อำเภอฟิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ อำเภอพรหมพิราม และอำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก
- เพื่อพัฒนาระบบชลประทาน ประมาณ 481,400 ไร่ (พัฒนาพื้นที่เกษตรน้ำฝนที่มีศักยภาพให้เป็นพื้นที่ชลประทาน ประมาณ 304,000 ไร่ และส่งน้ำสนับสนุนและปรับเปลี่ยนระบบส่งน้ำจากเดิมโดยการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าเป็นระบบส่งน้ำด้วยแรงโน้มถ่วง ประมาณ 134,800 ไร่ และพื้นที่โครงการชลประทานน้ำริด จังหวัดอุตรดิตถ์ ประมาณ 42,600 ไร่)

2.2.2 ที่ตั้ง ห้วงงานโครงการเขื่อนทดน้ำผาจุ ตั้งอยู่ในแม่น้ำน่านบริเวณบ้านคลองนาพ หมู่ 7 ตำบลผาจุ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ ประมาณพิกัดที่ 47 QPV 347517 ระวาง 5044II

2.2.3 องค์ประกอบโครงการ

โครงการเขื่อนทดน้ำผาจุเป็นโครงการชลประทานขนาดใหญ่ ประกอบด้วย เขื่อนทดน้ำเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กและประตูบานระบายเหล็กโค้งขนาดของบานระบาย ความกว้าง 12.50 เมตร ความสูง 11.50 เมตร จำนวน 7 ช่อง ระบายน้ำได้สูงสุด 3,344 ลบ.ม./วินาที และระบบชลประทานฝั่งซ้ายและฝั่งขวา ส่งน้ำให้พื้นที่ชลประทานประมาณ 481,400 ไร่

/2.2.4 งบประมาณ....

2.2.4 งบประมาณโครงการ รวมทั้งสิ้น 10,500 ล้านบาท

- งบบุคลากร 197.95 ล้านบาท
- งบดำเนินงาน 28.01 ล้านบาท
- งบลงทุน 9,769.72 ล้านบาท
- เพื่อเหลือเผื่อขาด 504.32 ล้านบาท

โดยมีแผนการใช้จ่ายงบประมาณในแต่ละปีดังนี้

หน่วย : ล้านบาท

ปีงบประมาณ พ.ศ.	2553	2554	2555	2556	2557	2558-2561
จำนวนเงิน	-	305.01	845.73	2,187.09	2,680.00	4,482.17

ซึ่งกรมชลประทานได้ขอรับการสนับสนุนงบประมาณภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 (แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจระยะที่ 2) ในปีงบประมาณ พ.ศ.2554-2555 ส่วนปีงบประมาณ พ.ศ. 2556-2561 จะขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อไป

2.2.5 แผนการดำเนินงานโครงการ 9 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 - 2561)

2.2.6 การวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ (ที่อัตราคิดลดร้อยละ 10 ณ ปี พ.ศ. 2552)

- มูลค่าปัจจุบันผลตอบแทนสุทธิ (NPV) 1,409.55 ล้านบาท
- อัตราส่วนระหว่างผลตอบแทนต่อค่าลงทุน (B/C Ratio) 1.25 : 1
- อัตราผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ต่อปี (EIRR) 12.24 %

2.2.7 ผลประโยชน์ของโครงการ

- การบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำน่านตอนล่างบริเวณ อำเภอเมือง อำเภอลับแล อำเภอดรอน อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ อำเภอพรหมพิราม และอำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลกเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
- สามารถส่งน้ำให้พื้นที่ชลประทานในเขตโครงการประมาณ 481,400 ไร่
- ส่งน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค อุตสาหกรรม และรักษาระบบนิเวศในแม่น้ำน่าน

2.3 สถานภาพโครงการ

2.3.1 การประชาสัมพันธ์ มวลชนสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม

กรมชลประทานดำเนินการด้านการประชาสัมพันธ์ มวลชนสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่โครงการตั้งแต่ขั้นตอนการศึกษาเพื่อกำหนดทางเลือกโครงการ ขั้นตอนการพิจารณาความเหมาะสม และขั้นตอนการสำรวจออกแบบตัวเขื่อนทดน้ำ โดยมีการประชุมหารือร่วมกับประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคราชการและภาคเอกชนในพื้นที่ ซึ่งจากการประเมินผลการประชุมปัจฉิมนิเทศโครงการ จากแบบประเมินผล เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2548 ณ โรงแรมสีหราช จังหวัดอุตรดิตถ์ สรุปได้ว่า

/ผู้เข้าร่วม.....

ผู้เข้าร่วมประชุมร้อยละ 97.03 มีความเข้าใจในผลการศึกษาของโครงการในระดับดี และกลุ่มเป้าหมายร้อยละ 99.65 เห็นด้วยกับโครงการในระดับมากเกือบทุกประเด็น สะท้อนทัศนคติเชิงบวกต่อโครงการ ทั้งนี้ กรมชลประทานยังมีแผนที่จะดำเนินการด้านการประชาสัมพันธ์ มวลชนสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งระหว่างการทำก่อสร้างและหลังการทำก่อสร้างโครงการอย่างต่อเนื่อง ต่อไป

2.3.2 การจัดหาที่ดิน แยกเป็น 2 บริเวณ คือ

- บริเวณตัวเขื่อนทดน้ำและแนวถนนเข้าห้วยงาน เนื้อที่ 1,231 ไร่ ดำเนินการจัดหาที่ดินบริเวณตัวเขื่อนทดน้ำและแนวถนนเข้าห้วยงานแล้วเสร็จทั้งหมดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524
- บริเวณที่จะก่อสร้างระบบชลประทาน กรมชลประทานจะได้ดำเนินการจัดหาที่ดินต่อไป

2.4 ระเบียบข้อบังคับ และข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

โครงการเขื่อนทดน้ำผาจุ จังหวัดอุดรธานี ได้ผ่านการพิจารณารายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ซึ่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้เห็นชอบรายงานแล้วเมื่อคราวประชุมครั้งที่ 2/2552 เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2552 แจ้งตามหนังสือคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ที่ ทส (กกวล) 1008/ว 4655 ลงวันที่ 22 มิถุนายน 2552

2.5 ผลกระทบจากการอนุมัติโครงการ

หลังจากการดำเนินการก่อสร้างโครงการเขื่อนทดน้ำผาจุ จังหวัดอุดรธานี จะทำให้สูญเสียพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่สาธารณประโยชน์เพื่อก่อสร้างคลองส่งน้ำ ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เตรียมมาตรการจ่ายค่าทดแทนทรัพย์สิน และงบประมาณไว้ในค่าก่อสร้างของโครงการแล้ว และยังมีแผนปฏิบัติการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมและแผนปฏิบัติการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ โดยได้เสนอตั้งงบประมาณให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมดำเนินการตามมาตรการลดผลกระทบและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้มีการวางแผนการดำเนินงานและแผนงบประมาณไว้ในค่าก่อสร้างของโครงการแล้ว

3. ข้อเสนอเพื่อการพิจารณา

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่าการก่อสร้างโครงการเขื่อนทดน้ำผาจุ จังหวัดอุดรธานี มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาแหล่งน้ำในเขตพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอลับแล อำเภอดรอน อำเภอพิชัย จังหวัดอุดรธานี อำเภอพรหมพิราม และอำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก เพื่อประโยชน์ในการเกษตรกรรม การอุปโภคบริโภค การอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของราษฎรให้ดีขึ้น จึงเห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

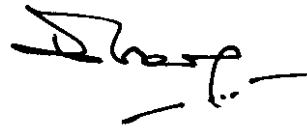
1) อนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกรมชลประทานดำเนินการโครงการเขื่อนทดน้ำผาจุ จังหวัดอุดรธานี แผนการดำเนินงานโครงการ 9 ปี (พ.ศ. 2553-2561) กรอบวงเงินของโครงการรวมทั้งสิ้น 10,500 ล้านบาท โดยในปีงบประมาณ พ.ศ.2553 จะดำเนินการเตรียมความพร้อมโครงการ ทั้งนี้ ขอให้สำนักงานงบประมาณพิจารณาสนับสนุนงบประมาณให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานของโครงการต่อไป

/2) มอบให้.....

2) ให้กรมชลประทาน สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมดำเนินการตามมาตรการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระ วงศ์สมุทร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมชลประทาน

สำนักโครงการขนาดใหญ่

โทร. 0-2241-1040 โทรสาร. 0-2243-0653